Numĕrul 22. Adaus la Numĕrul 117 al „Dreptăţii“ din 28 Maiu (9) Iuniu 1894. Anul I.

FOAIA DE DUMINECĂ
A ḌIARULUI „DREPTATEA“.

Editor: **Dr. Cornel Diaconovich.** | Redactor responsabil: **Dr. Valeriu Branisce.**

La procesul Memorandului din Cluşiu.

Referitoriu la procesul Memorandului din Cluşiu dăm mai la vale după „Dreptatea“ raportul original despre importantul moment al retragerii apĕrătorilor:

Retragerea apĕrătorilor.

La timpul sĕu am trimis un raport deosebit despre acest moment important al procesului monstru din Cluşiu, care moment a avut influinţă decisivă asupra decursului intregei pertractări. Raportul meu, de şi trimis la timp, n'a sosit nici până astăḍi la locul destinat.

Fiind deci faptul retragerii apĕrătorilor de o importanţă atât de mare, şi circulând in publicul nostru diferite ştiri false despre motivele retragerei, ţin că nu e lucru neactual a da din cuvênt in cuvênt acum momentul retragerei apĕrătorilor.

Antecedenţele acestei scene agitate, au fost următoarele:

Se discuta deja ḍiua a doua asupra motivelor decisiunei tribunalului, prin care n'a dat loc amânărei pertractării finale. E de notat că atât cestiunea amânărei, cât şi discusiunea asupra motivelor decisiunei tribunalului au fost din oficiu orânduite.

Al treilea vorbitoriu in cestiunea aceasta a fost dl apĕrătoriu Dr G a v r i l l a, care in introducere espune starea agitată in care ne aflam, fiind insultaţi de haita de stradă, şi voeşte sĕ espună şi şicanele oficiului telegrafic, care a inhibat, fără sĕ anunţe pe respectivii, depeşile mai multor apĕrători.

Intre astfel, de inprejurări nu putem pertracta cu liniştea recerută.

Presidentul îi detrage cuvêntul, declarând, că a dat deplină libertate apĕrării, dar' acum s'a convins că apĕrătorii abusează de acest drept, cu intenţiunea vĕdită de a intinde şi trăgăna pertractarea.

Dr Gavrilla voeşte sĕ protesteze, dar' presidentul nu 'l lasă sĕ vorbiască.

In urma acestei proceduri volnicoase a presidentului cere dl B r e d i c e a n cuvêntul, protestând contra procedurii presidentului, pe care o numeşte de „nedreaptă“ şi „nemotivată“ respingênd totodată insinuarea, că apĕrătorii ar fi provocat trăgănarea pertractării.

Presidentul pedepseşte pe dl B r e d i c e a n cu 50 fl. pentru cuvêntul „nedrept“ enunţând totodată că contra acestei pedepse nu se poate folosi de nici un remediu legal.

Dl B r e d i c e a n protestează ḍicênd că legea îi dă dreptul sĕ se folosiască de remediu legal, şi pe basa legii anunţă cas de nulitate contra decisiunei presidiale.

Presidentul sună infuriat clopoţelul, pedepseşte din nou pe dl B r e d i c e a n cu 100 fl. şi suspinde pertractarea pe 15 minute.

In decursul suspensiunei au avut apĕrătorii o inţelegere in care au decis sĕ pretindă de la president retragerea enunciaţiunii prin care au ofensat intregul barou al apĕrătorilor şi sĕ le asigure libertatea cuvêntului, căci la cas contrar se vĕd necesitaţi a se retrage.

In numele apĕrătorilor a fost inputernicit sĕ vorbiască dl Miloş Stefanovici.

Redeschiḍêndu-se şedinţa urmează scena retragerei apĕrătorilor pe care o las sĕ urmeze din cuvênt in cuvênt după notele stenografice:

Dl Dr S t e f a n o v i c i: Cer cuvênt!

Pres. Szentkereszty: N'ai drept sĕ vorbeşti!

Dr Stefanovici: Cer cuvêntul in numele tuturor apĕrătorilor!

Presidentul: Despre ce voeşti sĕ vorbeşti!

Dr Stefanovici: Dacă cer cuvêntul in numele apĕrătorilor e de sine inţeles, că voesc sĕ vorbesc in cestiunea apĕrării.

Toţi apĕrătorii: Aşa-i.

Presidentul: sună clopoţelul.

Dr S t e f a n o v i c i: Onorat tribunal regesc! Magnifice Dle president! In numele tuturor apĕrătorilor şi din incredinţarea lor am onorul a declara următoarele:

Luând in considerare că prin intrebările adresate de dl president al tribunalului in 8 l. c. contra legilor şi dispoziţiunilor cătră acusaţi, şi că prin discusiunea desvoltată asupra intrebărei despre etatea copiilor şi că fost'au pedepsiţi sau ba, s'a perdut o ḍi; luând in considerare, că in 9 l. c. imediat după inceperea pertractării s'a pus din oficiu intrebarea, că sĕ se amâne pertractarea sau ba; luând in considerare, că după publicarea decisiunei tribunalului, de şi n'au pretins-o nici acusaţii nici apĕrătorii, earăşi au fost provocaţi din oficiu acusaţii şi apĕrătorii, sĕ se pronunţe asupra decisiunei tribunalului cu observarea, că au dreptul de a-şi motiva declaraţiunile; luând in considerare, că chiarificarea şi resolvirea acestei cestiuni puse din oficiu earăşi a durat o ḍi intreagă şi cu toate aceste au fost apĕrătorii din incidentul declaraţiunei dlui apĕrătoriu Dr E. Gavrilla, făcute in decursul pertractării, reproşaţi că tendenţios şi cu voinţă provoacă lungirea pertractării, au fost reproşaţi, de şi au declarat astăḍi dnii apĕrători Mat. Dula, St. Pop, Aug. Bunea, A. Mureşan, Val. Branisce, Petru Truţa şi Ioan Roşu că consimt fără observare la cele enunciate de apĕrătorii antevorbitori, alăturându-se la cererea de nulitate; luând mai departe in considerare că colegul apĕrătoriu Bredicean, care in interesul apĕrării baroului apĕrătorilor a declarat enunciaţiunea presidială de nedreaptă şi nemotivată, a fost pedepsit cu 50 fl. şi eară când a anunţat contra acestei dispoziţiuni cas de nulitate a fost din nou pedepsit cu 100 fl., — luând toate aceste in considerare declarăm că baroul apĕrătorilor se simte ofensat prin enunciaţiunea presidială, ear' pedepsirea colegului Bredicean o priveşte drept gravă restringere a libertăţii cuvêntului apĕrătorilor, a cărei scop e terorisarea apĕrătorilor: declarăm, că până când nu se va rectifica enunciaţiunea presidială şi cestiunea pedepselor, până când nu se va da satisfacţie apĕrătorilor, toţi apĕrătorii se vĕd necesitaţi a absta de la apĕrare, chiar şi in contra voinţei clienţilor lor, fiindcă intre astfel de impreju-rări află de imposibilă eserciarea datorinţei de apĕrare.

Presidentul: Eu nu rectific, nici nu retrag nimic.

Apĕrătorii se ridică cu toţii şi salutându-'şi clienţii, părăsesc sala.

Presidentul suspinde pertractarea.

Din această espunere fidelă se pot convinge on. cetitori cât de neesacte sunt acele versiuni, cari circulă acum prin public in urma informaţiunei false şi tendenţioase a biroului maghiar de presă, cât şi in urma unor scorninturi ivite in şirele noastre.

Volnicia tribunalului a provocat mai intâiu retragerea apĕrătorilor şi mai in urmă abstarea de la apĕrare a acusaţilor.

Prin momentele aceste se presentează justiţia maghiară in adevĕrata ei lumină.

*

Foile fraţilor nostri din România liberă continuă cu apreciările lor. Astfel lăţita foaiă din Bucureşti „Universul“ scrie următoarele:

Românimea osêndită.

Cu o nerăbdare şi o grijă mare se aştepta in România resultatul monstruosului proces intentat de unguri comitetului partidei naţionale române de peste munţi.

Până in ultimul moment, credeam că judecătorii maghiari nu vor merge cu orbirea şovinismului aşa de departe, in cât sĕ osêndească pe un popor intreg in persoanele şefilor sĕi, fiind-că au cerut numai ca sĕ li se acorde drepturi; — totuşi faptul s'a implinit. Curtea juraţilor din Cluşiu a osêndit pe acusaţi la ani grei de inchisoare, dând maximul pedepsei — după cum era de aşteptat — doctorului Vasile Lucaci, asupra căruia mai mult se rĕsfrânge ura politicianilor maghari.

Această osândă e o greşală pe care ungurii vor regreta-o, o greşală ale căreia consecinţe sunt incalculabile.

Prin condamnarea de la Cluşiu, ungurii pierd simpatiile pe care le mai aveau in alte ţĕri civilisate, opiniunea publică europeană, fără deosebire de naţionalitate, declarându-se mai dinainte in contra monstruoasei dări in judecată a unui popor de peste trei milioane şi jumĕtate, pentru că el vrea sĕ-şi păstreze naţionalitatea.

Prin sentinţa dată la Cluşiu, ungurii au arĕtat pe faţă că ei vor, cu forţa, sĕ maghiariseze pe români, in ciuda vremurilor de civilisaţie in care trăim.

Condamnarea comitetului naţional e semnul rupturei desĕvêrşite intre românii de peste munţi şi maghiari, declaraţia unui rĕsboiu care, poate, nu va putea rĕmâne mereu pe terenul cultural.

Condamnarea românilor e o crimă, din causă că ea are de scop, pe faţă, suprimarea cu ori-ce preţ a şefilor unui popor, uciderea, moralminte şi torturarea fiziceşte a unor oameni nevinovaţi de vre-o crimă, de vre-un delict, ci numai de presintarea unei plângeri cătră şeful statului.

Faţă cu toată lumea civilisată, această

osîndire va fi o ruşine neştearsă pentru neamul unguresc, care numai cu câte-va decenii inainte cerea sprijinul Europei pentru ca sĕ se libereze.

Trimiţênd la puşcărie pe membrii comitetului naţional român, ungurii şi-au alienat cu totul vre-o simpatie din partea românilor din România liberă şi, de această antipatie, pe care ei au provocat'o, se poate sĕ se căiască in scurtă vreme, de oare-ce România e un stat care insemnează ceva in Europa la o vreme de nevoe şi nimeni nu-i poate pretinde sĕ stea cu braţele incrucişate şi sĕ privească cum sunt persecutaţi peste trei milioane de fraţi ai lor de sânge.

Ḑiua de 13 Maiu 1894 e o dată care va rĕmâne neuitată de toţi românii, din toate ţĕrile.

Ungurii au proclamat că forţa primează dreptul; viitorul va arăta contrariul şi va mai dovedi că forţa va fi alături cu dreptul, că peste 12 milioane de români nu se vor lăsa sĕ fie copleşiţi de nici cinci milioane de maghiari şi de evrei maghiarisaţi.

*

Congres general al asociaţiunilor studenţeşti europene. In intrunirea studenţilor universitari din România de la 26 Maiu n., in urma propunerei dlui Ioan Anghelescu s'a primit cu unanimitate următoarea moţiune:

Studenţii universitari intruniţi astăseară, 26 Maiu n., in sala universităţei,

avênd in vedere monstruoasa condamnare pronunţată contra mandatarilor naţiunei române din Transilvania;

avênd in vedere crimele ce sĕvêrşesc maghiarii faţă de fraţii nostri;

avênd in vedere lovitura de moarte ce s'a hotărît poporului românesc

Decid:

I. A se convoca toate asociaţiunile studenţeşti din Europa intr'un congres general, unde se va discuta chestiunea naţională, şi dacă va fi posibil sĕ aibă loc in Capitala României.

II. A lucra printr'o agitaţiune continuă şi resolută la deşteptarea spiritului şi conştiinţei naţionale, ca singură cale ce ne rĕmâne deschisă pentru a ne apĕra viaţa şi existenţa neamului.

*

Cestiunea română in parlamentul Italiei. (Roma, 1 Iunie). La iniciativa lui Imbriani aḑi 162 deputaţi au presentat dietei următoriul proiect de resoluţiune: Stând pe basele dreptului internaţional, căruia are se mulţumiască Italiei esistinţa sa, dieta esprimă simpatiile sale adânc simţite faţă de poporul român, care aşa nobil şi curagios a apĕrat libertatea sa şi a tuturor popoarelor latine.

Suferinţele poporului.

In **Uzdin**, comună mare românească esistă o scoală de stat. După infiinţarea ei a fost preşedintele curatoriului Basarabici, colonel in pensiune, care pe atunci locuia in Uzdin, apoi preotul Nestor Onciu din Uzdin. Mai târḑiu a denumit ministrul cultelor de preşedinte al curatoriului pe notariul comunal Wachtel din Uzdin, iar acum pe protopretorele Jablonszky Miklos, locuitor in Antalfalva. Un locuitor din Antalfalva, e preşedintele curatoriului scoalei din Uzdin.

Sunt in Uzdin preoţi, neguţători români, proprietari dintre cari ar fi putut denumi ministrul un preşedinte. — Sunt şi vr'o 2 jidani şi un germân, dintre cari, chiar din punctul de vedere al ideii de stat, ar fi putut denumi pe unul de preşedinte, căci şi aşa denumire corespundĕtoare, sub impregiurările de astăḑi, nu aşteptăm. Totuş s'a denumit de preşedinte al scoalei din Uzdin un locuitor (protopretorele) din Antalfalva, comună slovăcească.

Cu ce faţă va presidia slovacul din Antalfalva curatoriul scoalei din Uzdin.

Comuna poate că va fi constrinsă a trămite anteprins şi doară a solvi chiar şi diurne preşedintelui scoalei de stat din Uzdin de câte-ori va veni la şedinţă slovacul din Antalfalva.

Eată cum ne batjocuresc. Mâne poimâne doară ni vor trămite omnipotenţii judi, juraţi, cassari comunali din satul unguresc Debelecia.

Bărbaţii din Uzdin, cu durere de inimă pentru causele poporului, vor face paşii necessari in causa presidiului scoalei până la Maiestatea Sa şi atunci vom fi timbraţi din partea omnipotenţilor, de trădători de patrie etc.

La timpul sĕu voiu servi cu date ce pregătiri se fac pentru infiinţarea ovodei in Uzdin.

*

Mâhnit sum până la suferinţă de nedreptăţile ce se fac ḑi de ḑi poporului din comuna **Pustiniş** din partea nesaţiosului renegat aplicat in serviţiul comunei. Acest om fără de inimă a ştiut intrebuinţa bunĕtatea poporului in favorul sĕu, slăbindu-l materialminte, numai unde i-s'a dat ocasiune. Anume: De comuna Pustiniş s'a ţinut un complecs de pămênt erarial de mai multe mii de jugere şi din care pămênt şi comuna totdeuna a avut câte 3—4000 jugere in arendă; după ce insĕ erariul a făcut vindĕtoriu pămêntul de moşiă, comuna incă a reflectat de repeţite-ori câte la o părticică de 3—400 jugere; dar tot prin procedura neomenoasă a notariului, comuna, care după lege in prima linie a fost indreptăţită a-l cumpĕra şi a-l căpĕta, a rĕmas inderept, cumpĕrându-l oameni privaţi. Uşor de inţeles; că după ce notariul a muls cât a putut poporul, dându-i sume insemnate de a călĕtori pe la işpanu erarial, directorul erarial, pe la Pesta, şi Dḑeu mai ştie pe unde; cu prefacere de a roga se capete comuna pămêntul. Se crede că in astfeliu de călĕtorii, a pactat cu cei dintâi doi competenţi şi a lăpĕdat dreptul comunei. Aşa a fost in trecut, şi la toate acelea tăcea şi ofta sĕrmanul popor, de şi amar apasă sarcinile pe umerii lui, ingrămădite in urma descrisei proceduri neumane.

A ajuns insĕ cuţitul la os. Numai putem tăcea!

Poporul, după nenumĕrate incercări, impreunate cu spese considerabile, de a pută esopera dreptul de la erariu prin notariu, de a cumpĕra de moşie o parcelă de pămênt constătătoare din $298^3/_4$ jugere, in urma urmelor s'a vĕḑut poporul inşĕlat in credinţa ce a nutrit'o faţă de inchipuitul lor binefăcĕtoriu notariu; şi in astfeliu de posiţiune disperată a mai recurs la un mijloc creḑut ducĕtori la scop; adecă: In primăveara anului trecut au denumit o deputaţiune constătătoare din 10 persoane, intre cari a fost şi

FOIŞOARA.

Cu flori, cu ramuri verḑi.

Dedicaţie martirilor de peste Carpaţi.

Cu flori, cu ramuri verḑi in mâni,
Şi 'n piept cu dragoste ferbinte
Eşitu li-au mii de Români,
Intreg poporul inainte. —

Femei, bărbaţi cu pĕr albit,
Şi juni feciori şi fete june:
Sĕ vadă chipul lor slăvit
Şi sĕ le aducă 'nchinăciune;

Cum numai la Isus cel bun
In cale lumea îi eşise,
Cu ramuri, când era 'n ajun
Sĕ se 'mplinească cele scrise...

Dar pe când tot poporu 'n Ei
Adoară pe mântuitorii,
Pe cei mai buni păstori ai sĕi
Şi pe 'nainte mergătorii:

Puternicii in ura lor,
Pe care n'o mai pot ascunde,
Sĕ-'i smulgă vreau dintre popor
Şi 'n temniţi negre sĕ-'i infunde.

De ce? Vre-o crim'au sĕvêrşit?...
O, da! o crimă neiertată:
Că prea mult neamul 'şi-au iubit
Şi limba, ţara 'ngenuchiată...

Deschideţi-vĕ deci voi uşi,
Celule strîmte 'ntunecate:
Sĕ intre-apostolii, — conduşi
De sbiri cu feţele 'ncruntate.

Ei vor intra ne 'nfricoşaţi,
Tovărăşiţi in inchisoare
De dragostea a mii de fraţi,
A tot ce e român sub soare!

Iar steagul (cât timp ei vor sta
Ţinuţi inchişi ca şi 'n morminte)
In mână alţii 'l or lua,
Purtându-'l sus! şi tot 'nainte!

Zădarnice-'s ori-ce terori, —
Luptând pentru dreptatea sfântă:
Românii nici de inchisori
Nici de nimic nu se 'nspăimêntă!

Ba temniţele-'i fac mai tari
Pentru a 'nfrunta — la timp — furtuna,
Şi mai uniţi, mai solidari
In cugete ca totdeauna.

Veniţi, luaţi-'i dintr'ai lor,
De lângă rude, prunci, soţie:
Ca sĕ-'i inchideţi cu zăvor
In fund de rece puşcărie!...

Aşa păgânii torturau
Pe apostolii creştinătăţii,
De mult — pe când ei predicau
Cuvêntul păcii şi-al dreptăţii.

In temniţă-i vîrau pe toţi,
Şi — gândul, vai! mi-se infioară —
Îi restigniau, ca şi pe hoţi,
Pe cruci cu capu 'n jos, sĕ moară...

Dar unde sunt păgânii-acum
Cu 'mpĕrăţia lor măreaţă,
Cu a lor putere, falā, fum?...
S'au stins, ca 'n zori a nopţii ceaţă!

Pe când al dragostei cuvênt,
Pe care au vrut ca sĕ-'l sugrume:
Lăţitu-s'a peste pămênt,
Aḑi stăpâneşte-o 'ntreagă lume.

Iar ei, martirii, cari au tras
Chinul atâtor crude suferinţi:
Sunt adoraţi de tot creştinul
Prin temple, până aḑi, ca sfinţi.

P. Dulfu.

invĕţătoriul P. Ferenţ, cu meniţiune de a scruta unde zace rĕul şi a esopera cel puţin acea deputaţiune un respuns obiectiv de la guvern; şi multămită lui Ddeu şi stăruinţei acelei deputaţiuni am şi primit de la guvern ceea ce am dorit, căci in vara anului trecut am fost avisaţi de a depune vadiul pentru 298³/₄ jugere 10⁰/₀ de la 100 computend arenda anuală de 12.52 fl de 20 de ori; care după a mea socoată vadiul ar fi fost 6979.84 fl. de faptă insĕ cuita arĕtă **7860 fl.** care sumă e luată sub numele de vadiu. Cum vine asta nu ştiu; notariul bagseama cu oare-cari agenţi lucră de a intoarsele. Afară de aceasta noi pământul de mai sus ḑis, l'am ţinut atât de la erariu cât şi de la stat incă de la 1875 şi până de present in arendă cu sumă de 298³/₄ jugere, şi, pre cum am arĕtat mai sus tot pe aceea sumă de pământ a fost escrisă şi licitaţiunea din partea statului. Din acest pământ a fost căpĕtat şi notariul 10 jugere de vre-o 3—4 ani in arendă de la stat, dar numai cu 5 fl jugeru. Ce e drept — notariul — când călĕtoria cu banii comunei pe la Peşta pentru cumpĕrarea acelui pământ pentru comună de moşie, de bună seamă n'a intrelăsat ocasiunea de a nu fi cerut şi pentru el cele 10 jugere se inţelege cu preţ redus de după cum l'a avut şi in arendă, dar nu i-a succes; căci pre cum am repetat mai sus, licitaţiunea s'a escris pe toate 298³/₄ jugere cu preţul de 12.52 = 250.40 jugeru de moşie. Vadiul de 7860 fl l'au depus mai muiţi privaţi, adecă toţi câţi au voit şi putut din comună, dar notariul nu a fost intre aceia; şi cum ḑiseiu mai sus, au depus vadiul in vara anului trecut. Nu inţeleg! cum vine notariul in 22 Maiu şi face cele 10 jugere vênḑĕtoare, spunênd că a esperat de la stat ingăduinţa de a fi a lui, dar cu preţul ce s'a statorit tot pământul, şi tot odată sub aceea condiţiune ca numai de cât se depună vadiul de 10⁰/₀.

Cele 10 jugere din voinţa poporului i-a fost lăsat se-şi aleagă de unde lui i place pe timpul cât va ţine arenda. Acum insĕ notariul işi insuseşte dreptul de a remâne şi de moşie tot lui acel pământ, ba ce e mai mult — nici că şi-l insuseşte pe vecie — ci numai pe 1—2 ḑile şi-a insuşit acel drept, pe cât timp a făcut gescheft, adecă: neavênd bani se depună vadiu, a vindut pământul respective dreptul sĕu insuşit judelui comunal, care din neştiinţă l'a remunerat cu 5—600 fl pe contul că pământul este la un loc şi pe locul cel mai bun.

Fiind intrebat notariul de deponenţii vadiului că cum vine asta de el depune incă odată vadiul pe pământul pe care deja ei au depus vadiul in vara trecută? Respunsul notariului a fost: E adevĕrat că ei au depus vadiul pe 298³/₄ jugere, e adevĕrat şi aceea că licitaţiunea din partea statului a fost escrisă numai pe 298³/₄ jugere; tot asemene e adevĕrat şi aceea că acele 10 jugere de la a. 1875 de când îl ţinerăm pe arendă şi până de present s'au computat in sumă de 298³/₄ jugere. Aceasta insĕ ḑice notariul că a fost o eroare din partea statului; pentru că de fapt mai mult pământ esistă, că el ştie aceasta şi nu statul, că la el este catastrul ş. a. Nu mai voesc se mai fac amintire despre cele 500 fl. care sumă nainte de ce deputaţiunea de mai sus a esoperat dreptul de la stat i-a fost făgăduinţă din partea poporului, dacă va căuta după pământ, şi pe care cinstă nemeritată poporul cu caracter nevoind a i-o refusa i-a şi solvit'o! Astfeliu de serviţi, corespunde cinstei făcute?? Sĕrman popor! Sub a cărui administraţie eşti pus se te diregeze!

Românii din Torontal.

Am promis, că voiu da date şi in privinţa comunei mixte **Dabovet** (comitatul Timişului). Acolo sunt 950—1000 de locuitori. Români vro 450—500, iar restul Sêrbi. Deci şi acolo Românii, dacă ar cere despărţirea icrarchică, ar pute infiinţa o parochiă mică.

Pre cum am mai raportat parochii corespunḑĕtoare ar pute infiinţa (prin despărţirea ierarchică) afară de Românii din D o b r i ţ a şi din S e f c h e r i n, Românii din comunele M a r g h i t i ţ a, S a m o s, B o r c i a, O m o l i ţ a şi G a i (lângă Deliblat) şi din oraşele P a n c i o v a şi B e c i c h e r e c u l-m a r e. In comunele I d v o r, S a c u l a, O r l o v a t, C e n t a, B a r a n d a etc. deocamdată s'ar pute infiinţa scoale române. Anume in fostul confiniu militar scoalele sunt decretate din partea stăpânirilor de scoale comunale. Deci după lege şi dreptate, stăpânirile ar trebui se infiinţeze in fie-care comună, unde sunt cel puţin 40 de scolari români, scoale române (comunale). De ce nu se implineşte legea in aceasta privinţă? Aceasta o cere binele ţĕrii şi chiar şi binele comunelor respective. De ce se devină Românii sêrbisaţi? De ce nu se respectează dreptul lor? Scoalele române s'ar pute face fără cheltueli, adecă o mulţime de scoale in cari invĕţătorii sêrbi propun sêrbeşte, ar trebui sĕ se prefacă in scoale române, deoare-ce scoalele sunt cercetate de scolari români cu numele: Neagu, Negru, Radu, Ursu, Lupu, Oltean, Vulcan, Ardelean etc. Ar trebui Românii din comunele mixte se ceară, iar stăpânirile se implinească cererea Românilor in privinţa scoalelor române.

Românii din Panciova, in anii trecuţi, conscriend mulţi scolari români, au cerut de la comitetul administrativ al oraşului Panciova, se infiinţeze acolo şi o scoală română (comunală). Comitetul administrativ insĕ a decis, că deoare-ce comisiunea scolară a hotărit, ca in scoalele poporale superioare sĕ se propună obiectele in limba magiară, dacă s'ar infiinţa scoală română, nu s'ar pute efeptui decisul comisiunei scolare. Acest decis al comitetului adm. l'a intărit şi ministeriul cultelor.

Astfel Românii din Panciova şi acum sunt fără scoală, de şi in Domnul adormitul (macedo român) M a n d r i n o a lăsat pe seama infiinţândei scoale române in Panciova 500 fl.

Poftim motiv. Dacă scolariul român in scoalele cele mici invaţă sêrbeşte, in scoalele mari mai uşor poate invĕţa ungureşte, iar dacă ar invĕţa in limba maicii, adecă româneşte in scoalele mici, n'ar pute invĕţa in scoalele mari ungureşte.

Eată dreptate Românilor din ţinuturile Panciovei (fostul confiniu militar) din partea stăpânirilor.

Atragem atenţiunea guvernului şi a autorităţilor comitatense din Timiş şi Torontal in privinţa scoalelor din comunele mixte din

---

De când se numeşte femeia porumbiţă.

— Poveste. —

(Continuare.)

— Bucuros te-aşi indrepta, frate dragă, numai dac' aş şti şi eu; dar ḑeu necum sĕ ştiu unde sĕ află ţara dorului, nici de numele ei n'am mai auḑit până acum. Totul ce te pot eu mângăia e: dute la cumnatul nostru cel de al doilea, dênsul ştie mai multe ca noi, poate sĕ ştie şi despre ceea ce intrebi tu.

— Foarte frumos îţi mulţămesc, soră dragă, şi pentru atâta, ḑise atunci feciorul nostru, apoi imbrăţişându-o şi sărutându-o mai de multe ori şi luându-şi remas bun incă odată plecà mai departe.

Ajungênd la cumnatu-sĕu cel de al doilea, nefericitul fecior, primi şi dela acesta acelaş respuns ca dela cel dântâiu, adecă nici dela el nu putù sĕ afle nimic despre nevasta lui. Singura mângăiere ce căpĕtă dela acesta fuse că-i arĕtă drumul spre impĕrăţia celuialalt cumnat.

Impĕrăţia acestuia era la marginea pământului, aşa dar' feciorul nostru colindase lumea *dela un capĕt până la* celalalt, fără de-a afla pe cineva care sĕ-'i ştie spune unde se află ţara dorului.

Acest cumnat din intêmplare era dus de acasă. Merge deci innaimtea surorii sale şi ḑice:

— Bin' te-am găsit sănĕtoasă soră.

— Bine-ai venit la noi frate, respunse aceasta după-ce cunoscù că e el.

Dar ce vĕd? Ce-i cu tine? Unde ţi albeaţa şi roşata din faţă cu care te ştiam eu? Şi ce vênt te poartă pe la noi, adecă ce pricină te-a făcut sĕ umbli atâta lume; trebue că ai vre-un nĕcaz mare, ḑise soră-sa după-ce adecă se imbrăţişară şi se sărutară.

— Da, un nĕcaz mare, respunse feciorul.

— Spunemi-l dar, rogu-te, — căci fiind eu acum impĕrătească poate se-ţi pot ajuta cu ceva.

Intre acestea soseşte şi cumnatul sĕu. După-ce se imbrăţişară, sărutară şi intrebară de sănĕtate şi amêndoi, feciorul le povesti pricina pentru-ce umblă pe la ei ḑicênd:

— Vĕd că vĕ miraţi c'am umblat atâta lume până la voi şi că sunt aşa de perit la faţă. Dar n'aveţi pentru-ce vĕ mira aşa tare, căci este atâta şi atâta vreme de când umblu insĕtoşind şi flămênḑind prin lume sĕ aflu ţara dorului, ca sĕ pot găsi pe aceea pentru care bucuros aşi muri ori-când; şi până acum incă nimic n'am putut afla. Drept aceea am venit la voi, sĕ ve intreb şi pe voi: nu cumva m'aţi şti indrepta incătrău se află ţara dorului; şi dacă ştiţi, indreptaţi-me, rogu-vĕ, căci nu mai pot suporta chinurile ce me muncesc.

Şi şi era in o stare care ar fi făcut pe ori cine l'ar fi vĕḑut se i-se sfăşie inima de durere. Cumnatului sĕu incă vĕḑêndu-l in aşa stare tare i-se făcù milă de el şi 'i-se sfăşia inima de durere şi aşa sĕ incerca sĕ-l abată dela hotărîrea sa, sĕ uite pe acea ḑină şi sĕ nu meargă mai departe; dar inzădar, căci feciorul era neinduplecat.

Dacă vĕḑù că nu şi nu, cumnatul sĕu îi mai grăi aşa:

— Mult iubitul meu cumnat, cu cea mai mare plăcere ţi-aşi spune ceea-ce ai venit sĕ me intrebi adecă te-aşi indrepta in ţara dorului, dar cu părere de rĕu trebue sĕ-'ţi spun că nici eu nu te ştiu indrepta in ţara dorului adecă la ḑina pentru care suferi atât de cumplit, deoare-ce necum sĕ ştiu unde sĕ află acea ţară nici de numele ei n'am mai auḑit pană acum. Cu plăcere aşi da jumĕtate din impĕraţia mea, numai sĕ te vĕd scăpat de suferinţele ce te torturează atât de grozav.

— Dragă cumnate! urmà mai departe impĕratul, — tu spui că ai umblat atâta lume şi te vĕd atât de nĕcăjit pentru o femeă. Drept aceea te 'ntreb eu acum: oare *prin atâta lume* ce-ai bătut n'ai mai vĕḑut vre-o femeiă care se-ţi placă şi sĕ te facă a uita pe Lucica? Doar

Frunḑă verde foaie lată
Nu stă lumea dintr'o fată

Torontal și a celor din comunele de lângă Dunăre din comitatul Timișului (părțile Bisericei-albe, fost confiniu militar, unde scoalele sunt privite din partea omnipotenților de scoale comunale).

I-aș intreba cu ce drept dispun, ca scolarii români (Vulcan, Negru etc.) se cerceteze scoale sêrbești (comunale) susținute din sudoarea Românilor? Oare e drept, ca Românii se solvească pentru scoli, cari nimicesc graiul lor strămoșesc in respectivele comune? Oare astfel satisfac instrucțiunei referitoare la scoalele din fostul conf. militar?

*

Delegațiunea congresuală in cel mai scurt timp posibil va esmite la **Dobrița** o comisiune pentru efeptuirea despărțirei ierarchice. E de lipsă ca Românii de acolo se fie cu corajă și toți, fiind vorba de binele lor și a următorilor lor, se ceară despărțirea, ca astfel se câștige mai mult din averea bisericească comună, fiind-că aceea se va impărți judecătorește — la timpul sêu — intre Români și Sêrbi după numêrul sufletelor, dacă Sêrbii nu vor vré sê se impece cu Românii in privința impărțirei averii bisericești comune.

Așa sum informat, că Românii din Sefcherin in decursul acestor ḑile vor subșterne rogarea la delegațiunea congresuală pentru despărțirea ierarchică.

Caderea ministeriului Wekerle.

Cea mai nouă știre politică din țara noastră este că ministeriul Wekerle a trebuit sê se mulțumească.

Acest ministeriu a trebuit se cadă pentru că prin cele mai multe fapte ale sale a făcut mare nemulțumire intre popoarele nemaghiare din țară.

Pricina cea mai mare a căderii a fost apêsarea naționalităților și scormonirea legii pagâne despre căsêtoria civilă.

Se vede că in Viena cunosc mai bine durerile și plângerile din Ungaria. A trebuit dară de la o vreme sê se sfêrșască acele jalbe mari și grele. Se crede că rêul va mai slăbi dacă Domnii Csáky, Szilágyi și Hieronymi nu vor mai fi ministri.

Acum se fac sfătuirile in Budapesta sub presidiul monarchului și se crede că Wekerle va trebui se facă un nou ministeriu cu oameni mai cuminți și mai ai păcii.

Multă credință noi nu putem avé; dară vom aștepta.

Cronică.

Capela română din Herculan. (Raport special al „Dreptății"). Capela română gr. or. din Băile Herculane a primit, grație intervenirei S. Sale Archiemandritului Dionisie dela Bușteni, o sumă insemnată de cărți bisericești, toate noue, cu tipariu elegant, pe hârtie velin cu litere străbune: o bogăție de mijloace rituale cum noi pe aici n'am mai vêḑut nici la o biserică.

E de notat, că capela e zidită de stat de pe timpul când băile aparțineau erariului militar. Aceasta biserică unică in intreaga Monarchie, stă sub patronatul statului, care insê, durere, numai zidurile le-a dat spre folosința credincioșilor români ort. cari in fie-care an cu miile vin aici la cură. Nici de ornamente (afară de iconostas) sau aranjament intern, nici de cărți rituale nu se ingrijește nimenea. Fericitul Șaguna fiind prin 1850 aici la cură și vêḑênd lipsa totală de cărți, a donat câteva Mineie, de cari apoi s'au servit preoții; de atunci până acuma nu s'a mai procurat altă carte pentru biserică, ear' slujba se făcea cu cărți imprumutate.

Cărțile dăruite de guvernul României prin stăruințele vrednicului Archimandrit s'au predat de-a dreptul inspectorului regesc al băilor ca representante al statului. Acesta apoi a promis că va dispune sê se lege toate cărțile in scoarțe solide. Eu li-am recomandat sê le dee spre acest scop unui compactor român, ca sê nu ne pomenim de odată cu sfinți și alte chipuri cioplite catolice pe prestol și in strane ortodoxe.

Grindină mare. Asupra celor mai multe comune din cercul Ciacovei, pre cum asupra satelor românești Jebeliu, Șipet, Petroman, Obad s'a descărcat in ḑilele din 27 și 28 Maiu o grindină urieșă, causând economiei de câmp și prin grădini daune mari. Poporul este tare amărît.

Statua lui Pavel Cnes. Istoria viteazului Cnes român Pavel al Severinului, care acum 400 ani a scăpat prin vitejia sa și a Românilor sei Severineni Ardealul și Ungaria de hordele turcești sfărimându-le in sângeroasa luptă de pre „Câmpul pânei" lângă Vinerea, este cunoscută. Intru amintirea acestui nemuritoriu viteaz s'a pus o statuă pe un turn lateral de la biserica lui Matia Corvin din Buda. Legenda susține, că pre când regele Matia a dispus punerea crucii pe turn, Cnesul Pavel pentru ca sê intăriască mai bine crucea, a dat cu busduganul seu in bumbul crucii o lovitură așa de puternică in cât biserica intreagă numai de cât s'a cufundat cu douê trepte in pămênt și pentru aceea biserica și aḑi este cu două trepte mai joasă de cât nivoul cetății.

Sêlbătăciă. In comuna Curtea comitatul Caraș-Severin, bêtrânul Ioan Dorobanțu nu se invoia de loc, ca fiul sêu sê se căsătorească cu o femeiă destrăbălată și cu nume rêu in comuna intreagă. In urmare fiul s'a și dus de la casa părintească și vagabonda prin sat. Eri seara bêtrânul Dorobanțu ședea ca de obiceiu sub frăgariul cel mare din curte, când de odată sună o pușcătură strașnică și bêtrânul tată cade lovit in pept mort la pămênt. Fiul sêu insuși l'a impușcat și apoi s'a insinuat diregătoriei.

Alice rătăcite. Alaltă-eri dimineața in ḑori de ḑi măcelarul Wereczi din Sigetul-Maramureșului a observat in piață un câne turbat. Iute a luat pușca din chiliă și a tras in câne. Pușcătura insê a fost nenorocoasă, căci a lovit un băiat de covrigariu, care tocmai trecea pe acolo. Patruspreḑece alice au intrat in piciorul băiatului care leșinat a căḑut la pămênt. Băiatul a fost transportat in spital, ear' contra măcelariului s'a dispus cercetarea criminală pentru negrige.

Dinamita contra jidanilor. Ḑiariul din Budapesta publică știrea telegrafică, că gendarmeria a căpêtat din comuna nemțească Liebling, comitatul Timiș, confidențiala arêtare, că unii plugari din acel sat s'ar fi conjurat, ca pe jidanii mai bogați sê-i dee cu dinamită in aer. O patrolă mare de gendarmi condusă de un locotenente a ieșit numai de cât la fața locului. Până acuma s'a ținut inte-

---

Nici din tine tu surată.

Și dacă ai vêḑut sfêrșește odată cu atâta umblet; vino de stai cu noi și ți se va implini ori ce vei dori; ear dacă nu voiești sê remâi la noi, intoarnă-te acolo unde te-ai născut și ai crescut.

Cumnate! eu cred că nici sê mai află in lumea asta un al doilea om ca tine, care pentru o femeă sê-și părăsească imperăția și sê ia lumea in cap, sê se desbrace de hainele impêrătești și sê-'și tîrască viața in nește drențe ca tine? Cumnate, cumnate, dragă cumnate, dinpreună cu soră-ta din tot sufletul te rog, schimbăți gândul și uită pe aceea pentru care te-ai perdut așa de mult. Intoarce-te inapoi și impêrățește ințelepțește, după cum ai mai impêrățit. Îți ḑic deci incă odată, intoarce-te inapoi, nu te duce mai departe că moartea te pândește și atunci nimic sê va alege din tine.

Dar vorba ceea: bate toaca la urechea surdului. Feciorul de impêrat in tot timpul cât vorbi cumnatu-seu stete cu capu in pămênt și-'i ascultă cuvintele lui cu cea mai mare neplăcere, adecă pe o ureche îi intrară, pe cealaltă le dete afară.

Când cumnatul isprăvi, feciorul îi grăi așa:

— Prea iubitul meu cumnat, — vorbele ce tu mi le-ai ḑis in loc sê me inveselească, m'au intristat și mai și. Dar dacă tu me iubești și ții la mine ca la un cumnat, rogu-te incă odată spune-mi unde sê află țara dorului ca sê merg sê găsesc pe aceea a căreia dor

Me poartă din loc in loc
Ca pe om făr' de noroc
Me poartă din sat in sat
Ca pe cânele turbat.

Fie-ți dar milă de mine și indreaptă-me unde sê-o găsesc.

Atunci cumnatu-sêu vêḑênd că de geaba sunt toate sfaturile lui, ḑise:

— Dragă cumnate, de vreme-ce toate sfaturile ce ți-am dat sunt zădarnice, eu altă n'am ce-ți face, n'am ce-ți mai ḑice, — dute dar incătrău te va lumina Dumneḑeu și găsește-ți acea fericită și incă de trei ori fericită femeă.

Atunci feciorul nostru cu lacrămi in ochi imbrățișă pe cumnatul sêu și pe sora-sa, le ḑise incă odată remas bun și plecă mai departe ca sê găsească pe aceea pe care o iubea atât de mult.

Feciorul merse și ear merse mai multe luni, cutrierând și trecând peste țeri și locuri neumblate, de multe-ori răbdând și suferind de sete și de foame ḑile intregi.

Unde pe cin' intâlnea, îl intreba despre țara dorului. Insê, la intrebarea asta, toți remâneau ca inmărmuriți, făceau odată din umeri și clătinau din cap apoi ḑiceau că nu știu, ba nici de nume nu i-au mai auḑit.

In urmă după-ce a umblat incă multă lume și imperăție ca Dumneḑeu sê ne ție.... numai ce se trezește că e la coliba vechiului sêu stăpân vrăjitorul cu nasu de un cot, stând față 'n față cu acesta.

— Noa pretine, ḑise atunci vrăjitorul indată ce-'l vêḑu, — păi bezeg mi-ai ținut sfatul dela vatră pân' la masă. Dar las că l'ai plătit bine cu umblătuți cel mult prin lume. Așa umblă, pretine, cine nu ascultă sfaturile bêtrânilor și mai marilor. Sê ști adecă că eu te-am purtat atâta prin lume voind sê-ți arăt cum sê pedepsește neascultarea; dar fiind-că tu tot lucrul l'ai spus mamă-ta numai din iubire fiiască, mi-e milă de tine și acum voiu sê-ți ajut, voi sê-te scap de necazuri sau mai bine ḑis din acel cumplit foc al dragostii.

Iubita ta nevastă, frumoasa Lucica, petrece dinpreună cu surorile ei la palatul de aur din țara dorului, departe de aici cale de ḑece ani. Eu le-am vrăjit și trimis acolo. Vrei sê mergi la ea?

— Stăpâne, respunse atunci feciorul nostru plin de bucurie, — dar cum îmi și poți pune o astfel de intrebare; cum sê nu vreau, cum sê nu me duc? Mê duc ḑeu eu și 'n fundul iadului numai sê știu că-o mai aflu odată.

(Va urma).

rogatoriu cu mai multe persoane din comună, însĕ investigațiunea n'a putut da de nici o urmă.

Mişcarea socialiştilor in Ungaria de sud. Intre lucrătorii din Hodmezővásárhely ferbe și clocote neincetat, și mișcarea socialistă nu s'a putut inăduși pre lângă toată incordarea. Până când domnii se sfătuesc cum se sugrume aceste mișcări, mulțimea de lucrători nemulțumiți incă nu stă cu mânile in sin. De și li-s'a oprit a ține adunări publice, ei țin noaptea adunări secrete. Astfel și Sâmbĕta trecută au ținut la 2 oare după medul nopții o adunare afară de oraș sub ceriul liber. Audind de aceasta poliția, numai de cât a esoperat alarmarea husarilor staționați in oraș și numai după sosirea acestora la fața locului cei adunați s'au resfirat in liniște și ordine.

Biserică română nouă. Credincioșii români gr. or. din comuna invecinată Țerenteaz, protopresbiteratul Timișoarei, s'au resolvit a renova biserica corespundĕtoriu. Lucrările de zidire le va esecuta Domnul George Suici din Maierile Timișoarei, cunoscut prin mai multe esecutări solide de până acuma.

Rumpere de nor. Vinerea trecută s'a descărcat asupra promontoriului Aradului, mai ales asupra comunelor Cuvin și Gioroc o inspăimântătoare rumpere de nori. Tresnetul a isbit in castelul contelui Nádasdy și a resturnat zidul curții. Ploaia mestecată cu grindină a făcut mari daune in culturele de pre hotar și din grădini.

Două milioane lucrători fără pâne. Din New-York in America se depeșează, că situațiunea in Pensilvania este foarte serioasă. A erupt o grevă care dacă va ține incă o septĕmână, va trebui sĕ inceteze toată activitatea fabricelor din causa lipsei de cărbuni de piatră; ear' urmarea va fi, că aproape peste două milioane de lucrători vor rĕmâné fără ocupațiune, deci fără pâne.

Comoară periculoasă. V. Varga, econom in Ludaș, arând in moșia sa a dat de o căldare. Nefiind nici un balaur care se păziască căldarea, Varga a desfăcut căldarea ruginită. Cât de mare a fost bucuria lui când a vĕdut că căldarea e plină rasă cu bani de aur. Au fost vro șepte litre. Bietul om amețit de fericire a inceput a schimba un ban de aur după altul la bancariul satului Itzig și nici n'a visat că acest noroc va fi pricina perirei sale. Gendarii adecă au audit de toată treaba și au deținut pe Varga pentru că el n'a respectat legea, adecă n'a inștiințat diregătoriei aflarea comoarei. Frica de pedeapsă intratâta l'a tulburat pe Varga in cât el in desperațiunea sa s'a spênzurat la țițînele ușei prinsorii. Pre când au dat de el sĕrmanul Varga a fost țapĕn.

„Săràcia-luciă“ ungurească oprită. In dilele aceste era sĕ se dee in teatrul residenței din Dresda, capitala Saxoniei, piesa teatrală ungurească „Sărăcia-luciă“ de Csiky. Censura insĕ a oprit producțiunea acestei piese. Foile din Budapesta se frământa că ce o fi oare motivul oprirei. Bag seamă Saxonii nu sunt curioși sĕ mai vadă și pe scenă „Sărăcia-luciă“ ungurească.

Ficat extraordinariu. Știința veterinară s'a ocupat in dilele aceste de un astfeliu de fenomen, care până adi poate că este unic in feliul sĕu. Anume la căsăpia publică din Budapesta au tăiat un bou, a cărui ficat a fost de 75 kile greu. Acest ficat numai de cât fù confiscat și fotografat pentru a face studii.

Têrgul de țară in comuna Chiseteu se va ține la Chiseteu de la 15 Iunie până 18 Iunie n. 1894.

Donuri. Bravul econom Ioan Fonoș din loc a dăruit s. biserici un candelabru foarte frumos in preț de 30 fl. v. a. Domnica Guran a dăruit s. biserici un stihariu pentru ministrantul, ce poartă crucea răpidilor, in preț de 4 fl. v. a. Economul Trăilă Fonoș și Fira a făcut anul acesta sântele Paști. Pentru toate aceste fapte creștinești, subscrișii in numele comitetului parochial și pe această cale esprimăm marinimoșilor donatori mulțămită, rugând pe atotputernicul, ca sĕ păziască și sĕ binecuvinteze pe cei ce iubesc frumseța casei sale. — Vucova, in 15 Maiu 1894. — Avram Ciocoiu, președ. com. par. — Traian Cherla, not. com. par.

Jăfuirea sinagogelor. In comitatul Baci s'a incuibat o formală bandă internațională de jăfuitori. In nopțile trecute s'au jăfuit după olaltă sinagogele jidane din Sobotița și Polia. O mică armată de gendarmi s'a pus pe picioare pentru ca sĕ dee de urma jăfuitorilor.

Câni turbați in Budapesta. Diariul „M. Hirlap“ din 31 Maiu n. scrie, că in capitala țerii s'au inmulțit cânii turbați. Mai dilele trecute pe ulița Șorocșarului a fost formală bătăliă de câni. A trebuit sĕ intrevină călăii sĕ-i toace pe toți in cap.

Feriți-vĕ de inșĕlători! Din Gyula a respândit un individ cu numele Grünbaum Mihály o publicațiune, in care afirmă, că el ar fi inventat un mijloc eficace in contra lățirii filocserei și a peronosporei. Și că acest mijloc ar fi patentat prin ministeriul de agricultură. Spre orientarea publicului interesat ministrul de agricultură aduce la cunoștință, că el n'a patentat acest mijloc și face atenți pe toți economii a se feri de astfel de inșĕlători, cari spre dauna altora voesc a ajunge la căștig.

O pretensiune de 230 ani. Dileriul Iosif Tolvai, om bĕtrân de 75 ani din Ér-Dioseg, a dat magistratului orașului Dobrițin o rugare, in care se roagă, ca orașul sĕ-i replătiască suma de 600 taleri, cu cari bani un strămoș al sĕu Stefan Tolvai a trebuit sĕ contribue la suma ce Seidi bașa a stors in anul 1660 de la orașul Dobrițin. Spre dovedirea pretensiunii sale bĕtrânul Tolvaj n'are alte documente de cât numai un atestat de paupertate, afirmând totodată că orașul a escontentat mai apoi pe toți creditorii de atunci, numai familia lor n'a căpĕtat nimica.

Dispositiune sanitară. Pân' acum se intêmpla des că copiii vindecați de difteriă deja după opt dile eară veniau la scoală, intr'un timp adecă in care germenele boalei lipicioase nu era incă de tot dispărut. Ministrul de interne deci a dispus, ca sĕ se grigiască cu toată rigoarea, ca copiii numai după patru sĕptĕmâni după ce s'au vindecat de boală sĕ cerceteze eară școala.

Un copil uriaș. In 30 Maiu s'a presentat societății antropologice din Berlin un băiat de 13 ani, fiiul unui șumariu sau pădurariu. Părinții și șepte frați ai băiatului sunt normal desvoltați. Băiatul insĕ deja in al treilea an al vêrstei sale era de 1·88 metri nalt, 1·19 metri cuprinsul peptului sĕu și apĕsa 260 fonți. Băiatul altcum este bine format și are picioare de tot mititele și gingașe.

Un milionariu despre avuțiă. A fi avut nu este egal cu a fi fericit. Acest vechiu adevĕr l'a constatat nu de mult și milionariul Pullmann din Chicago (America). Pullmann este proprietariul celei mai mari fabrici de vagoane de căi ferate, a cărui avere se urcă la 50 milioane. El a mărturisit unui jurnalist următoarele: Nu cred că am soarte mai bună, dară de sigur acum nu sum mai fericit ca cum am fost atunci, când n'am avut nici un dolar și am trebuit sĕ lucru din rĕsputeri de dimineața până noaptea. Atunci incă am avut o haină bună pe mine și am mâncat de trei ori pe di bine, și mi-a ticnit mai bine ca acum. Atunci am avut gânduri mai puține, am durmit mai bine și țin, că preste tot am fost mai fericit ca acum când sum milionariu. Și totuș ce simțire plăcută este când știi că ești avut!

Contribuiri pentru zidirea bisericei din Maiere. Zidurile nouei biserici române gr. or. din Maierile Timișoarei s'au ridicat deja până sub coperiș. In sĕptĕmâna aceasta va fi pusă deja și gradia și coperișul. Bucuria pentru această inaintare sîrguincioasă s'a manifestat prin o mică festivitate locală. In timpul mai nou au mai contribuit pentru această zidire Prea S. Lor Ioan Mețianu episcopul Aradului 40 fl., Alexandru de Desewffy episcopul rom. cat. al Timișoarei 30 fl. și N. N. 3 fl. apoi venerabilul consistoriu gr. or. român din Arad 100 fl., Domna Iulia Popovici din Maiere 10 fl.

Prigonirea și șicanarea școalei române. In foile patriotice cetim următoarele din cuvênt in cuvênt: In școalele romîne confesionale ținĕtoare de diecesa Orădii-mari Nir-Antoniu, Sân-Georgiu, Abrani și Nir-Aciad din comitatul Sabolciu invĕțătorii se nisuesc neostenit a suplini in școală cu romîneasca tot ce-i unguresc. Planurile de invĕțĕmênt sunt impodobite cu decorațiuni in colori românești și jurnalul școlar incă este redactat in limba română. Mai anul trecut inspectorul școlar a amovat din postul sĕu pe un invĕțătoriu pentru asemeni machinațiuni, contra cărei dispoșițiuni invĕțătoriul reglementat a recurs la ministrul intr'o scrisoare scrisă in limba română cerênd repunerea sa in postul sĕu invĕțătoresc. In dilele aceste inspectorul școlar a confiscat aceste planuri de invĕțămênt și jurnalele școlare le-a trimis in grabă ministeriului, pre când de altă parte vicecomitele a rugat prin o representațiune pe ministrul pentru dispoșițiuni urgente in această privință.

Sfêrșitul unui urs. Intr'un circus din Viena au incercat a imblândi un urs prins in Rusia. Insĕ ursul in loc se invețe ceva, se făcea din di in di tot mai destrăbălat mușcând pe păzitoriul sĕu. Fiind-că și pedepsele erau zădarnice și nici de cum nu voia sĕ se indrepte, directorul circusului hotărî a impușca ursul. La 11 oare a. m. l'au dus pe ursul de doi ani din circus afară la grajdiurile din prater. Acolo i-au dat de a mâncat ce a poftit; l'au indopat cu pâne unsă cu miere. Apoi servitoriul l'a dus de lături și un vênătoriu i-a tras un glonț in cap și tinera bestiă la moment a murit. Apoi i-au tras pelea, ear' carnea au vêndut'o gourmandilor cari incă in aceeași seară au arangiat o cină strălucită. Astfel s'a sfêrșit prima justificare de urs in Viena.

Elefanți turbați. Transportându-se o menageriă de la Juciu la Turnau in Boemia, doi elefanți mari incă au fost transportați pe drumul mare. In față cu ei venia un car cu doi cai; caii vĕdênd elefanții s'au spăriat. De spaima cailor s'au spăriat acum și elefanții, s'au aruncat turbați asupra cailor și a carului și in scurtă vreme au omorit caii și pe cocieriu.

Revolver și pumnal. Pe Simon Macșud, unul dintre cei mai fruntași Armeni din Galata, trei indivizi l'au atacat și l'au rănit de moarte cu revolverul și cu pumnalul. Doi oameni au fost deținuți. Acestia au mărturisit că au vrut sĕ-i stîngă viața pentru că a tradat causa Armenilor, fiind că a fost prea concesiv față de guvernul turcesc in paguba Armenilor. Se dice că Macșud a fost omul de incredere al guvernului otoman in causele armenești.

Ințelepciunea păinginelui. Foaiei „Nature" din Londra i-se raportează din Buenoș-Ayres următoarele: Un paingine și-a provĕdut cu o peatră balansătoare rețaua sa. Rețaua adecă a fost intinsă intre doi arbori cu o distanță de 3 metri, eară de la un punct extrem al rețelei anina de un fir de 60 centimetri lung o petricică balansătoare de mărimea unei mazeri. Păinginul a aplicat acea petricică verosimil sau pentru a intinde și mai bine rețaua, sau pentru a o scuti contra vêntului. Dacă omul lua petricica in mână rețaua la moment se slăbănogea și și vêntul incepea a o clătina.

Avisare. Incheiênd deocamdată raportul in mare despre memorabilul proces al Memorandului din Clușiu, care știm că interesează pe onorabilii nostri cetitori mai pre sus de toate, incepând cu numĕrul proxim vom pute continua cu publicarea ilustrațiunilor in fruntea foii.

Economiă.

Prospectele de seceriș ale Ungariei.

G r â u l s'a semĕnat pe un areal de aproape 5,696.519 jugĕre catastrale. Starea actuală a grâului este de mijloc și bună de mijloc, in unele locuri slabă. Considerând daunele elementare noi prețuim secerișul de grâu in est an la câte 7 măji metrice de un jugĕr catastral socoteală mijlociă. Mai bine stă grâul și promite o recoaltă de preste 7 măji metrice in comitatele Nograd, Neutra, in districtul dincolo de Dunăre, apoi in comitatele Baci-Bodrog, Heveș, Pesta, Abauj-Torna, Borșod, Ung, Biharia, Caraș-Severin, Timiș, Brașov, Csik, Coșocna, Sibiiu. Mai slab stă grâul și promite o recoaltă mai puțină ca 6 măji metrice in: Arva, Turoț, Ciongrad, Iász-Kun-Solnoc, Bichiș, Maramureș, Selagiu, Ugocca, Bistrița-Năsĕud și Solnoc-Doboca.

S e c a r a și s e c ă r e ț e l e s'au cultivat pe un teritoriu de 2,421.828 jugĕre catastrale. Starea cea mai bună este pe țermurul drept al Dunărei, cea mai slabă pe țermurul drept al Tisei. O recoaltă de preste 7 măji metrice se speră și in comitatele Arad, Cenad, Timiș, Alba-de-jos și Brașov; sub 6 m. m. și in comitatele: Maramureș, Satmar, Selagiu, Ugocca, Caraș-Severin, Bistrița-Năsĕud, Têrnava-mică și Solnoc-Doboca. Timpul neguros a stricat mult in Ungaria de sud și in ținutul dincolo de Dunăre, deci cualitatea in multe locuri nu va fi deplin mulțumitoare.

Teritoriul cultivat cu o r z se prețuește la 1,818.277 jugĕre catastrale. Ca toate cerealele așa și orzul stă mai bine pe țermurul drept al Dunărei. Recoalta va da mai mult ca 7 m. m. și in: Caraș-Severin, Torontal și Brașov. Orzul de earnă este in Ungaria de sud atacat de rugină sau roșață; orzul de vară îl devastează „Lema melanopus".

Cultura o v ĕ s u l u i se estinde pe un teren de 1,702.992 jugĕre catastrale. Mai bine stă ovĕsul pe țermurul drept al Dunărei unde timpul favoritoriu a priit foarte vegetațiunei. Preste 7 m. m. se speră și in Timiș și in Caraș. Lema melanopus a stricat mult și ovĕsului. In unele locuri ovĕsul din pricina secetei este rar, galbin și slab.

R a p i ț a promite o recoaltă mai bună ca in anii trecuți. Recoalta acuș este in deplină curgere in comitatul Timiș. Recoalta sperativă fluctuiază in diferite comitate intre 3 și 8 măji metrice. Mai bine stă rapița și in: Bichiș, Timiș, Torontal, Arad, Hunedoara și Biharia. In comitatele de pe țermurii Tisei insectele au făcut mari devastațiuni.

P o r u m b u l (cucuruzul) se mai samĕnă in unele locuri; in o mare parte a țĕrii a rĕsărit de mult și este și deja săpat și amĕsurat timpului este bine desvoltat, exepțiune făcênd numai in acele ținuturi unde a fost secetă indelungată. Insectele incă au făcut oareș-care daună, mai multă insĕ bruma.

C â n e p a se samĕnă in unele locuri și acum incă; in cele mai multe locuri insĕ a resărit deja frumos.

Sĕdirea t u t u n u l u i (tăbacului) este in curgere; plantele stau foarte bine aproape in țeara intreagă. In unele locuri unde au stricat insectele, plantele sunt mai slabe.

N a p i i d e n u t r e ț ș i d e z ă h a r au suferit și sufer incă mult de un feliu de insecte stricăcioase. In locurile unde au fost ploi plantele sunt frumoase; altcum sunt slabe.

C r u m p i r i l o r a stricat mult in unele locuri bruma; in alte locuri au trebuit sĕ pună a doua oară; in locurile insĕ unde a plouat mult s'au desvoltat frumos. Unde a fost secetă starea este numai de mijloc.

Resultatul recoaltei f ê n ă ț e l o r a r t i f i c i a l e a fost pân' acuma indestulitoriu. Luțerna se taie in toată țeara. Trifoiul este binișor desvoltat. Mazerichea, cucuruzul de nutreț și alte materii de nutreț artificial cresc bine unde au fost ploi.

I a r b a d e f ê n a ț e s'a desvoltat escelent pe țermurul drept al Dunărei și in colțul dintre Tisa și Mureș; in alte locuri e slabă. Prospectele de fên nu sunt cele mai mulțumitoare. Intre pășuni incă sunt multe slabe, mai ales pe ambii țermuri ai Tisei.

V i i l o r a stricat in multe locuri bruma de mai deunădi. De și Peronospora vastatrix se arată deja in multe locuri, totuș in est an este speranță de o recoaltă slabă de mijloc sau mijlociă in cele mai multe ținuturi ale țĕrii.

P o a m e l o r incă a stricat mult bruma; insĕ referitoriul la mere, pere, prune, perseci, vișini și cireșe sunt prospecte de o recoaltă bună. In unele locuri prospectele sunt escelente.

Têrgul de Rosalii al Timișoarei. Pre cum a fost timpul, ploios, nefavoritoriu, așa a fost și têrgul slab. Têrg mai slab de Rosalii, Timișoara n'a avut de mult ca in est an. De vĕdut a fost de ajuns, tot feliul de articoli și marfe, insĕ cumpĕrători au fost tare puțini. Mai ales meseriașii se plâng foarte. Ei la un têrg de septĕmână fac mai bun têrg ca cum au făcut acuma la têrgul de țeară.

Vitele s'au căutat mai binișor, dară nu s'au adus prea multe la têrg, cu toate aceste prețurile n'au fost mari. Acest têrg de țeară a fost slab nu numai pentru că nu-s bani, nu-s cumpĕrători, ci mai cu seamă și pentru că in urmarea deselor ploi din dilele mai din urmă, drumurile vicinale s'au desfundat tare și unele au fost chiar nepracticabile.

Cuptoare de uscat poame. Din insărcinarea ministrului de agricultură, reuniunea de agricultură din Caransebeș aduce la cunoștința on. public interesat, că ministrul de agricultură voind a promova ramul de industrie economică, care sĕ ocupă cu uscarea poamelor și cu prefacerea lor in vin și vinars, și in anul acesta e dispus a inlesni publicului căștigarea aparatelor necesare. Comunelor și reuniunilor de agricultură e dispus ministrul a da și gratuit cuptoare de uscat poame (sistemul Carenille) ear' teascuri pentru tescuitul poamelor in scopul pregătirii vinului e dispus ministrul a le imprumuta spre folosire, dacă comunele sau reuniunile își trimit petițiile motivate până la 15 Iunie ministrului de agricultură. Privații pot căștiga aparatele de lipsă cu prețuri reduse și anume: Un cuptoriu de uscat poame cu 291 fl. 50 cr., un teasc de poame cu 70 fl., un căzan pentru vinars cu prețul de 260 fl. Spesele de transport nu se plătesc. Pentru ca economii sĕ se orienteze in manuarea aparatelor ministrul e aplecat a pune la disposiția economilor organele sale de specialitate fără nici o retribuțiune. Atragem atențiunea economilor nostri asupra acestei publicațiuni.

Higienă.

Un leac sigur contra migrenei. Consilierul sanitar german, Dr. Owerlacha inventat un nou leac contra migrenei, căruia dênsul i-a dat numele „Migrainim." Atât medicii cât și pacenții cari au avut deja ocasiune sĕ-l folosiască, l'au declarat de cel mai bun și mai sigur leac contra migrenei. Cei ce știu ce va sĕ dică migrena, și cei ce au avut nefericirea sĕ sufere de aceasta boală, vor ști aprecia pe deplin marele serviciu ce-'l face D-rul Owerlach prin acest leac. E destul o dosă de un gram pentru a delătura durerile, ear' luând câte-o dosă de câteva grame, se poate folosi și ca mijloc preventiv. — Dacă leacul lui Owerlach intr'adevĕr are aceste escelente calități, se poate dice, că nu mai esistă migrenă.

Tragerea de losuri.

Lose de premii ungare. La cea mai recentă tragere a losurilor de premii ungare câștigul principal de 120.000 fl. l'a dobândit seria 4138 nrul 25, apoi 12.000 fl. seria 4561 nr. 16, al treilea cu 5000 fl. seria 4935 nr. 35. Câte 1000 fl. au dobândit s. 3779 n. 49, s. 2489 n. 28, s. 4091 n. 7, s. 5416 n. 26. Câte 500 fl. s. 58 n. 46, s. 807 n. 7, s. 1191 n. 15, s. 1481 n. 1, 27 și 41, s. 2648 n. 12, s. 3353 n. 38, s. 3721 n. 22, s. 4561 n. 8 și 48, s. 4935 n. 21, s. 4995 n. 26, s. 5170 n. 19, s. 5782 n. 26 și s. 5857 n. 7, 37 și 40. Câte 125 fl. au dobândit seriile 56, 58, 137, 239, 335, 417, 807, 990, 1015, 1046, 1191, 1331, 1339, 1481, 1597, 1960, 1967, 2006, 2010, 2367, 2371, 2489, 2648, 2722, 2768, 2903, 2919, 3202, 3353, 3378, 3721, 3756, 3779, 3857, 3942, 4065, 4091, 4138, 4322, 4561, 4650, 4725, 4738 4781, 4935, 4995, 5170, 5324, 5416, 5782, 5857, 5920.

Posta redacțiunii.

Mai multora in Chiseteu: Lămuririle le-am primit și ne vom folosi de ele in numĕrul mai de aproape.

Dlui Ion Uzon in Ciacova: Ne vom informa deamĕruntul și apoi la ocasiune binevenită îți vom impărtăși resultatul. Salutare!

Têrgul de producte.

In piaţele din ţĕrile esterne comerciul stagnează şi tendenţele preţurilor nu se urcă.

In piaţa din B p e s t a comunicaţiunea şi comerciul e aproape ca in sĕptĕmâna trecută. Speciele de grâne principale se căutau. Ele acum scad in preţuri.

G r â u curat s'a adus puţin la têrg, nici era prea căutat. In sĕptĕmâna aceasta morile au favorisat puţin grâul de provenienţă indigenă, grâul străin nu prea era. Circulaţiunea sĕptĕmânei sĕ urcă la 110,000 măj metrice.

O v e s u l. A fost mai puţin căutat. S'au vêndut vr'o 5 mii de măji metrice şi se plătea, amĕsurat cualităţii, cu 5 fl. 60 cr. — 7 fl. 10 cr. per m. m.

C u c u r u z u l, s'a susţinut in preţ, in fine s'au vêndut cu 4 fl 70 cr.—4 fl 94 cr. Cucuruzul nou in Steinbruch lângă Bpesta se cumperă dacă este uscat cu 4 fl 30—4 fl 80 cruceri.

G r â u l este fluctucant. Preţurile variau cu 6 fl 75—7 fl 16 cr.

S ĕ c a r a incă sau căutat, cumpĕrătorii erau puţin reservaţi; din afară n'au sosit multe comande. Cu totul a fost o circulaţiune de 4000 măji metrice, iară preţul se stăbili in fine cu 5 fl. 42 cr. — 5 fl. 65 cr.

S ĕ c a r a de primăvară se da cu 5 fl. 47 cr. — 5 fl, 60 cr. in fine insĕ remase cu 5 fl. 50 cr. — 5 fl. 60 cr.

O r z u l de nutreţ şi de fabrici a remas staţionar cel ungar cu 5 fl. 70 cr. — 5 fl. 90 cr. cel din esterne nu era mai scump şi se lua in fine cu — 4 fl. 70 cr. cu vamă cu tot.

P ă s t ă i o a s e. Nu se prea căutau din afară; preţurile erau: P ă s u l a puţin căutată măre albă 5 fl. 50 cr. rotundă 6 fl. 25 cr. sură 5 fl. 25 cr. pistriţă 4 fl. 75 cr. pitică 7 fl. cr. M a z e r e 8 fl. 25 cr. — 9 fl. 25 ungară despoiată 16 fl. 10 cr. L i n t e, slab căutată, soiul mai slab 9 fl. mai bun şi despoiat, amĕsurat soiului şi mărimei până la 20 fl. M a c sur 28 fl. vênĕt 32 fl. C h i m i n, din ţără nu este, cel ollandez 38 fl. (Toate se pricepe, per 100 kilogramuri).

S ĕ m ê n ţ u r i. Sĕmênţă de trifoiu 70—72 fl. de luţernă 64—68 fl. măzĕriche 8 fl. 25 cr.— 8 fl. 75 cr. mohor 8 fl. 00 cr. — 8 fl. 50 (tot per 100 Kilogr.), de I i n 11 fl. 00 cr. — 12 fl. 50 cr.

G o g o a ş e 10 fl 50— 12 fl 75.

V i c t u a l i i. Preţurile preste tot scad incă la cei mai mulţi articoli. Gâsce 4—6 fl. Găine 80 cr. — 90 cr. — 1 fl. 20 cr. Coponi 1 fl. 80 cr. şi 2 fl. 60 cr. Ciurcan 3 fl. 50 cr. = 5 fl. — cr. Reţe 1 fl. — cr. — 1 fl. 30 cr. Pui 1 fl. 20 cr. — 1 fl. 50 cr. per păreche en gros.

O a u ĕ, 50 până 52 dărabe 1 fl.

C a r t o f i (crumpiri, baraboi, mere de pămênt) au cădut cu 60 cr. la maja metrică: s'au vêndut galbini cu 2 fl. 00 cr. rosa nuoi 1 fl 60 cr. ca covrigii 2 fl 50 de fabrică 1 fl. 00 cr.

P r u n e sêrbeşti 8 fl. 30— 19 fl 20 cr. bosniace 9 fl. 37 cr. — 22 fl. 30 cr. — Lictar, 12 fl. 94 cr. — 14 fl. 50 cr. — M i e r e a destilată cu 33 fl. — C e a r a, notează 153 fl.

C e a p a in cuantităţi mari a remas cu a 4 fl. 80 — A i u l 37 fl (per 100 Kilogr.)

L â n a. Têrgul a fost bine cercetat, comunicaţiunea mai viuă ca in sĕptĕmână trecută. Lână de vară brută 91 fl. vênĕtă mai slabă 89 fl. mai bună 114 fl. defectuoasă 75 fl.

C a r n e a d e v i ţ e l. Têrgul bun. Tendenţa tare. Viţei vii 36 cr — 42 cr. tăiaţi 38 cr. — 52 cr. per Kilog. nesocotită darea de consum. — Mieii se ţin 5 fl 48 cr. — 7 fl 40 cr. părechia.

P o r c i i 44—52 cr. de chilă.

U n s o a r e d e p o r c 52 fl. 50 cr. Clisă (slanină, lard) 44 fl. — 48 fl 56 cr. amĕsurat cualităţii.

P i e i b r u t e. In sĕptĕmâna trecută s'au vêndut mai cu seamă piei de oaie, anume 6000 dărabe sêrbeşti cu 97 fl. — 2000 ardeleneşti cu 64 fl. şi 2600 macedonene cu 105 fl. per 100 kilograme.

Bursa de Budapesta din 5 Iuniu 1894.

Datoriă de stat:

Renta de aur ung. 100, 500, 1000	4%	118.60
„ „ „ „ 10.000	4%	—.—
„ „ „ „ pr. 31 Mart.		118.30
„ „ coroane ung.	4%	95.40
„ „ „ „ pr. 20 Mart.	4%	95.10
Obl. căilor fer. orient. 1876	5%	124.—
„ „ „ de stat, 1889, aur.,	$4^1/_2$	127.50
„ „ „ „ „ „ arg.	$4^1/_2$	103.—
Obl. cu premii ung., 100.		153.50
„ „ „ „ 50,		153.50
Obl. de desdaun. regal., am., ung.,	$4^1/_2$%	101.—
„ „ „ „ croate	$4^1/_2$%	102.—
Bonuri rur. ung.	4%	96.—
„ „ croate	4%	99.—
Obl. regul. Tisei (Seghedin)	4%	145.50
„ hipot. croate, 100.,	5%	—.—
Asemnatele cas. de stat. 6 luni, 100,		—.—
Datoria de stat com.. hărtia, Mai-Nov.	$4^2/_{10}$	98.50
„ „ „ „ „ Febr.-Aug.	$4^2/_{10}$%	98.50
„ „ „ „ arg. Jan.-Jul.	$4^2/_{10}$%	98.50
„ „ „ „ „ Apr.-Oct.	$4^2/_{10}$%	98.50
Renta de aur austr.	4%	119.75
Datoria de stat austr. 1854. 250,	4%	150.—
„ „ „ „ 1860, 500	5%	147.—
„ „ „ „ 1860, 100	5%	159.50
„ „ „ „ 1864, 100		198.—
„ „ „ „ 1864, 50		198.—
Obl. oraş. Budapesta 1890	$4^1/_2$%	101.50
Obl. c. fr. bulg.	6%	119.—
„ cu prem. sêrb. 100 fr.	3%	38.—
„ „ „ „ „ „ (stamp. austr.)	3%	39.—
„ soc. p. reg. Temeş-Bega	5%	105.—

B a n c e.

Banca anglo-austriacă 120	154.—
„ pe acţii Budapestană 100	128.50
„ „ „ a capitalei I emis. 100	94.—
„Hermes“ intreprind. de bani 200	—.—
Banca de credit fiumana 80	120.50
„ „ „ gen. ung. 200	—.—
„ „ „ „ „ din 31 Mart.	442.—
„ „ „ pe acţii Budast. 50	54.50
„ „ „ austriacă 160	—.—
„ „ „ „ din 4 Apr.	368.50
„ industrială I ung. 150	215.—
„ „ şi comerc. ung. 100	—.—
„ „ „ „ „ din 31 Mart.	114.—
„ croat-slavon. 100	—.—
„ de credit ung. 200	119.—
„ „ „ „ vechia 100	—.—
„ „ „ „ II. emis. 31 Mart.	237.50
„ comercială ung. pestană 500	1124.—
„ com. şi industr. bpestană 100	—.—
„ de credit fonciar centrală 500	590.—
„ croată de escompt 200	—.—
„ de escompt şi zarafiă ung. 400 K.	—.—
„ „ „ „ „ 31 Mart.	246.—
„ austro-ungară 600	1034.—
„ „Unio“ 200	—.—

Scrisuri fonciare.

„Albina“, inst. de econ. 5%	102.50
Banca civ. de credit Arad 5% 40 ani	100.—
„ „ „ „ „ 5%	101.—
„ „ „ „ „ $5^1/_2$%	101.—
„ de credit ardeleană 5%	100.—
„ „ „ „ $4^1/_2$% 40 ani	99.—
„ „ „ „ $4^1/_2$% 50 ani	98.50
„ credit fonc. din Sibiiu 5%	102.50
„ „ „ „ „ $5^1/_2$%	—.—
„ „ „ „ „ 6%	—.—
„ „ „ „ „ $4^1/_2$%	100.50
„ gen. din Sibiiu 110 5% 31.3 ani	—.—
„ „ „ 106 5% 40 ani	—.—
„ „ „ „ III. emis. 5%	102.50
„ „ „ „ IV. emis. $4^1/_2$%	100.50
„ I. de credit din Timişoara 5%	102.—
„ I. „ „ „ „ $4^1/_2$%	99.50
Imprumut. bancii ung. hipotec. 4%	128.—

Sorţuri private.

Imprumutul oraş. Viena din 1874, 100	178.50
Sorţuri din Buda 40	63.—
„ „ „ st. austr.	65.—
Sorţuri reun. „Io-sziv“ 2	3.30
„ „ „ austr.	3.60
„ crucea roşie 5	12 50
„ „ „ austr.	13.50
Obligaţiunile basilicei 5	—.—
„ „ bpestan	10.75
„ „ austr.	11.—
„ crucea roşie italien. 25 lire	12.50
„ „ „ „ austr.	13.50
Instit. de cred. austr. 100	200.—
Crucea roşie austr. 10	19.50
Sorţi Pálffy 40	58.50

Monede.

Galbenul ces. şi reg. tesc.	5.90
„ „ „ „ verig.	5.94
„ austr.-ung. de 8 fl.	9.96
„ de 20 franci	9.92
20 marce	12.28
Lira de aur turcească	—.—
Argintul austr. şi ung.	11.29
100 marce germ. in papir	61.37
„ „ „ de bancă pr. 31 Maiu	61.37

Bursa din Bucuresci pe diua de 1 Iuniu 1894.

E F E C T E	Dobêndă	SCADENTA CUPOANE-LOR	OFERITE cu bani gata
IMPRUMUTURI DE STAT ROMANE			
Rentă perpetuă	5%	Apr.—Oct,	$100^3/_4$
„ amortibilă	5%	Apr.—Oct.	$97^1/_2$
„ „ din 1892	5%	Ianuarie Iulie	98
„ „ „ 1893	5%	Ianuarie Iulie	$98^1/_2$
„ „ $32^1/_2$ mil.	4%	Ianuarie Iulie	$84^1/_2$
„ „ 50 mil.	4%	Ianuarie Iulie	$83^3/_4$
„ „ 274 mil.	4%	Ianuarie Iulie	$85^1/_2$
„ „ 45 mil,	4%	Iunuarie Iulie	$86^3/_4$
Obl. căilor fer. rom. (conv. Schuldverschreibung)	5%	Ianuarie Iulie	—
Obl. de Stat (conv. rur)	6%	MaiuNoembre	$100^3/_4$
„ casei pens. a 300 lei	10	MaiuNoembre	277
IPMRUMUTURI DE ORASE			
Obl. ale com. Bucuresci 1883	5%	Ianuarie Iulie	$86^1/_2$
„ „ „ „ 1884	5%	MaiuNoembre	—
„ „ „ „ 1888	5%	Iun.—Dec.	—
„ „ „ „ 1890	5%	MaiuNoembre	$87^1/_4$
IMPRUMUTURI DE SOCIETATI			
Scris. func. rur.	5%	Iulie Ianuarie	92
„ „ urb. Bucuresci	7%	Iulie Ianuarie	102
„ „ „ „	6%	Iulie Ianuarie	100
„ „ „ „	5%	Iulie Ianuarie	87
„ „ „ Iaşi	5%	Iulie Ianuarie	$79^1/_2$
Obl. soc. de basalt	6%	Iulie Ianuarie	95

ACTIUNI	Ultim divid.	Valoarea Nominala	
Banca naţ. a Rom.	86	500	—
Soc. de asig. Dacia-Rom.	35	200	—
„ „ „ Naţionala	36	200	—
„ „ „ Patria	—	100	—
„ rom. de construcţiuni	15	200	—
„ de basalt	30	250	—
„pentru fabr. hârtiei	—	100	—

MONETE	OFERITE cu bani gata
Napoleonul	—
Galbenul austriac	—
Coroana germană (marca)	—
Lira sterlină	—
Lira otomană	—
Imperialul rusesc	—
Florinul austriac de hârtie	—
Rubla de hârtie	—
Aur contra argint (agiul)	0%

CEREALE	Greutatea in libre	OFERITE hectolitrul
Grâu	60	8
Porumb	60	5·75
Secară	—	—
Ovĕs	—	—
Orz	—	—
Rapiţă	—	—
Fasole	—	—

SCHIMB	CURSUL
Londra . cek	25.41
„ . 3 luni	25.27
Paris . cek	101
„ . 3 luni	100. 25
Francia . cek	—
„ . 3 luni	—
Viena . cek	$203^1/_4$
„ . 3 luni	$201^1/_4$
„nap. (scurt)	—
Berlin . cek	124.35
„ . 3 luni	123.70
Germania . cek	—
„ 3 luni	—
Amsterdam3 luni	—
Petersburg 3 luni	—
Belgia . 3 luni	99.90
„ . (scurt)	—
Elveţia . 3 luni	—
Italia . 3 luni	—

Preţurile bucatelor din piaţa Timişoarei.

De la 5 Iuniu 1894.

După notările societăţii „Lloyd“ din Timişoara.

Grâu, greutatea cualit.	76 chilog.	per 100	chilog.	6.12—6.29
„ „ „	77 „	„ 100	„	6.25—6.35
Sĕcară „ „ „	„	„ 100	„	4.50—4.55
Orz „ „ „	„	„ 100	„	5.70—5.90
Ovĕs, venturat per 100 chilogr.			......	5.80—6.10
Cucuruz, nou „ 100 „			......	4.30—4.35

Tariful zonelor

pentru căile ferate de stat reg. ung.

Valid din 1 August 1891

ntre Timişoara si urmatórele staţiuni.

Preţurile comunicaţiunii-vecine:

Pentru trenurile Personal = Omnibus sĕu mestecate

Zona	I clasa	II clasa	III clasa
1	—.30 cr.	—.15 cr.	—.10 cr.
2	—.40 cr.	—.22 cr.	—.15 cr.

Staţiunile comunicaţiunii-vecine

	Zona		Zona
Beregseu	2	Szakálháza	1
Merczyfalva	2	Siag	1
Recasiu	2	Sant-András	1
Remetea	1	Jebel	2

Tariful de zone general

	Trenuri pers. omnib. sĕu mest.			Trenuri accelerate		
Zona	I clasa	II clasa	III clasa	I clasa	II clasa	III clasa
1	50	40	25	60	50	30
2	1.00	80	50	1.20	1.00	60
3	1.50	1.20	75	1.80	1.50	90
4	2.00	1.60	1.00	2.40	2.00	1.20
5	2.50	2.00	1.25	3.00	2.50	1.50
6	3.00	2.40	1.50	3.60	3.00	1.80
7	3.50	2.80	1.75	4.20	3.50	2.10
8	4.00	3.20	2.00	4.80	4.00	2.40
9	4.50	3.60	2.25	5.40	4.50	2.70
10	5.00	4.00	2.50	6.00	5.00	3.00
11	5.50	4.40	2.75	6.60	5.20	3.30
12	6.00	4.80	3.00	7.20	6.00	3.60
13	7.00	5.30	3.50	8.40	6.50	4.20
14	8 00	5.80	4.00	9.60	7.00	4.80

Consemnarea statiunilor

si a numerilor zonelor de cari se ţin acele staţiuni in comunicaţiunea cu Timişióra:

	Zona		Zona		Zona
Abony	13	Kis-Kőrös	13	Puszta-Tenyő	12
Alcsi	13	K. K. Dorozsma	8	Radna-Lippa	6
Algyő	8	Kistelek	9	Rakasdia	8
Anina	11	Kis-Szálás	12	Rácz-Szt-Péter	8
Arad	4	Kigyos	6	Remetea	1
Baja	13	Konop	7	Rekás	1
Bajmok	12	Cornea	9	Rom.-Bocşan	5
Bács Almás	12	Cőrpa	7	Rőszke	8
Baziasiu	8	Kőtegyán	10	Sarkad	10
Beregseu	1	Krassova	10	Siag	1
Berzava	8	Kruşovacz	10	Sámson	10
Bichisiu	9	Curticiu	5	Sárafalva	7
Békesfőldvár	8	K. Kun-Szálás	12	Soborsin	9
Bel.-Chiseteu	3	Kutvőlgy	10	Szabadka	10
Birda	3	Lesz	12	Sofronya	4
Bikity-Borsod	12	Lizzava	10	Szajol	13
Branyitzka	12	Lőkősháza	6	Szakálháza	1
Ciaba	8	Logosiu	3	Salonta	11
Csantavér	11	Maidan	9	Szarvas	12
Cs. Keresztur	13	Maros-Ilia	12	Szatymaz	8
Cséffa	12	Mehadia	11	Szeged	7
Csikeria	11	Merczyfalva	1	Szent-Audrás	1
Ciongrad	12	Mezőberény	9	Szent-Hubert	3
Csorvás	9	Mező-Keresztes	13	Szolnok	13
Detta	2	Mező-Tur	11	Szőregh	7
Deva	13	Militics	13	Stam. Moravicza	3
Fegyvernek	13	Mokrin	11	Tavankut	11
Biseric'a-alba	7	Moritzfőld-Soşdia	4	T.-Szlatina	8
Félegyháza	11	Nagy-Kikinda	4	Teregova	9
F.-Vásárhely	31	Nagy-Kőrős	13	Topolya	19
Gataia	3	Nagy-Szt-Miklos	7	Topletz	12
Gavoşdia	5	Nagy-Várad	13	Topolovetz	2
Gerendás	8	Német-Bocsán	5	Totvárad	6
Gertenyes	4	Német-Ság	2	T.-Szt.-Miklos	11
Gurasada	12	Nyársapót	13	Uj-Arad	2
Glogovatiu	4	Oravitia	9	Vadkert-Tuzlar	13
Gyertyámos	1	Orczyfalva	1	Valkány	7
Gyoma	10	Orosháza	10	Valizzora	5
Gyorok	5	Oroszlámos	6	Varjas	1
Gyula	9	Orsiova	12	Váradpüspöki	4
Halas	12	O.-Bessenyő	6	Várad Velentie	13
H. Feketehegy	13	Őrményes	8	Verbász-Kula	13
Baile Erculane	11	Osi	12	Verciorova	13
Horgos	9	Palics	10	Versecz	12
H.-M.-Vásárhely	9	Paulis	6	Vinga	3
Jablonicza	10	Perjámos	8	Vojtek	9
Iassenova	6	Piski	13	Zsaguzsen	5
Iám	7	Podporány	5	Zám	12
Caransebes	6	Porta Orientalis	9	Zombor	12
Cavaran Sacul	5	Puszta Bánréve	12	Zsebely	3
Kecskemét	12	Puszta-Páka	12	Zsidovin	5
Kelebia	11	Puszta-Peteri	10	Zsombolya	0
Kétegyháza	6	Pnszta-Poo	12		

Toate celelalte staţiuni se ţin de zon'a 14.

Bursa de bucate din Budapesta.

De la 4 Iuniu 1894.

Grâu de primavară	fl. 6.26	—
„ „ toamnă	fl. 6.91	—
Ovĕs de toamnă	fl. 5.71	—
„ de primavară	fl. 5.76	—
Cucuruz per Mai—Iuni	fl. 4.65	—
„ „ Iul.—Aug.	fl. 4.81	—

Invitare la prenumeraţiune.

„Foaia de Duminecă“ a diarului „Dreptatea“, apare odată pe sĕptĕmână in estensiune de cel puţin 8 pagine cu ilustrăţiuni, este intocmită pentru trebuinţele ţĕranului român şi costă

pe un an fl. 2

pe $^1/_2$ an fl. 1

(„Dreptatea“ care apare in fiecare di de lucru costă 1 fl. pe lună, 12 fl. pe an. Cine abonează „Dreptatea“ capetă şi „Foaia de Duminecă“ gratuit).

Abonamentele se fac mai cu inlesnire prin mandate postale. Domnii abonenţi sunt rugaţi a insema pe cuponul mandatului foaia şi timpul pentru care trimit abonamentul, precum şi adresele lor corect şi legibil.

Adresăm inteligenţei noastre rugarea, se binevoiască a recomânda poporului de la ţară abonarea acestui organ menit a contribuí la educaţiunea politică, culturală şi economică a poporului român.

Abonamentele se trimit la adresa Administraţiunei diarului „Dreptatea“ in Timişoara. (Temesvár, Stadthausgasse Nr. 4.)

Administraţiunea.

S'a tipărit in „Ins titutul tipografic, societate pe acţiuni“ in Timişoara.